

BÖLÜM 4

ÇATIŞMALARDA GÜÇ DENGESİ

Semih ÇAYAK¹
A. Faruk LEVENT²

GİRİŞ

Çatışma, insanın ve insan ilişkilerinin olduğu her yerde ve her zaman diliminde var olmuştur. Zira birey bütün duygusal, sosyal ve biyolojik ihtiyaçlarını diğer insanlarla etkileşime girerek doyurmaya çalışır ve bu etkileşimler sırasında zaman zaman gerilimler ve anlaşmazlıklar yaşayabilir (Levent, 2005). Önceleri çatışmanın yok edilmesi gerektiğine inanan geleneksel çatışma yönetimi anlayışının yerini günümüzde çatışmayı doğal karşılayan ve hatta belirli bir düzeyde olmasını da savunan çağdaş çatışma yönetimi anlayışı almıştır.

Çatışmaların verimli bir şekilde sonuçlanmasında çatışmaya taraf olanlar arasındaki güç dengesi büyük önem taşımaktadır. Taraflar arasında yaşanacak güç dengesizliklerinin çatışmanın yapıcı olarak çözümlenmesinin önündeki en büyük engellerden biri olarak görüldüğü çağdaş çatışma yönetimi anlayışında, taraflar arasındaki güç dengesinin sağlanmasında çatışmaya müdahil olacak üçüncü taraflara büyük sorumluluklar düşmektedir.

Bu kitap bölümünde, çatışmalardaki güç dengesinin önemi üzerinde durulmuş ve konuyla ilgili kuramsal bir çerçeve oluşturulmaya çalışılmıştır.

Çatışma

Çatışma; kişiler, gruplar ve örgütler arasındaki anlaşmazlık biçiminde kendini gösteren etkileşim sürecidir (Rahim, 1985). Kelly (2006), çatışmayı iki veya daha fazla kişi arasında değer, düşünce ve duygulardaki farklılıklardan kaynaklanan uyumsuzluk olarak tanımlamaktadır. Chou ve Yeh (2007) ise çatışmayı, taraflar arasındaki görüşlerdeki farklılıklardan, uyumsuz isteklerden ve uzlaşmaz arzular-
dan kaynaklanan farklılıklar olarak açıklamaktadır.

¹ Dr., Milli Eğitim Bakanlığı, semihcayak@gmail.com

² Doç. Dr., Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, Eğitim Yönetimi AD, faruklevent@gmail.com

KAYNAKLAR

1. Aslanargun, E. (2010). Örgütlerde sosyal güç. (Ed. Memduhoğlu, H. B. & Yılmaz, K.), Yönetimde yeni yaklaşımlar (ss. 175-198), Ankara: PegemA Yayıncılık.
2. Aydın, M. (2000). Eğitim yönetimi. Ankara: Hatiboğlu Yayınevi.
3. Babcock, J. C., Jacobson, N. S., Gottman, J. M., & Waltz, J. (1993). Power and violence: The relationship between communication patterns, power discrepancies and domestic violence. *Journal of Counseling and Clinical Psychology*, 61, 40-50.
4. Balcı, A. (2000). Örgütsel gelişme. Ankara: PegemA Yayıncılık.
5. Başaran, İ. E. (2008). Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi. Ankara: Ekinoks Yayınevi.
6. Baysal, A. C. & Tekarslan, E. (1996). Davranış bilimleri. İstanbul: Avcıol Basım Yayın,
7. Callanan, G. A., Benzing, C. D. & Perri, D. F. (2006). Choice of conflict-handling strategy: A matter of context. *The Journal of Psychology*, 140(3), 269-288.
8. Can, H. (2005). Organizasyon ve yönetim. Ankara: Siyasal Kitapevi.
9. Çelik, K. (2003). Örgütsel kontrol. (Ed. Elma, C. & Demir, K.), Yönetimde çağdaş yaklaşımlar: Uygulamalar ve sorunlar içinde (ss. 67-91), Ankara: Anı Yayıncılık.
10. Chou, H. W. & Yeh, Y. J. (2007). Conflict, conflict management, and performance in ERP teams. *Social Behaviour and Personality*, 35(8), 1035-1048.
11. De Dreu, C. K. W. & Beersma, B. (2005). Conflict in organizations: Beyond effectiveness and performance. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 14(2), 105-117.
12. Deniz, M. & Çolak, M. (2008). Örgütlerde çatışmanın yönetiminde gücün kullanımı ve bir araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(23), 304-332.
13. Dunbar, R. L. M. & Ahlstrom, D. (1995). Seeking the institutional balance of power: Avoiding the power of a balanced view. *Academy of Management Review*, 20, 171-192.
14. Düşükcan, M. (2003). "Örgütlerde çatışma yönetimi sürecinde örgütsel iletişimin etkinliği: kuramsal ve uygulamalı bir çalışma" (Yayınlanmamış doktora tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
15. Eren, E. (2004). Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi. İstanbul: Beta Basım Yayım.
16. Ertürk, M. (2000). İşletmelerde yönetim ve organizasyon. İstanbul: Beta Basım Yayım.
17. Ertürk, M. (2009). Yönetim ve organizasyon: Meslek yüksek okulları için. İstanbul: Beta Basım Yayım.
18. Folger, J., Poole, M., & Stutman, R. (2013). Çatışma yönetimi. (Çev. Ed.: F. Akkoyun). Ankara: Nobel Yayıncılık.
19. George, J. M. & Jones, G. R. (1996). Understanding and managing organizational behavior. USA: Addison-Wesley.
20. Gibson J. L., Ivancevich J. M., & Donnelly, J. H. Jr. (2000). Organizations: Behavior structure processes. Boston: Irwin McGraw-Hill.
21. Gordon J. (1993). Organizational behavior. Boston: Allyn and Bacon Company.
22. Gordon, T. (2002). Etkili öğretmenlik eğitimi. (Çev. E, Aksay), İstanbul: Sistem Yayıncılık.
23. Gümüşeli, A. İ. (1994). "İzmir ilköğretim okulları yöneticilerinin öğretmenler ile aralarındaki çatışmaları yönetme biçimleri" (Yayınlanmamış doktora tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
24. Hendricks, W. (1991). How to manage conflicts. Kansas: National Pres Publications.
25. Hofstede, G. & Bond, M. (1984). Hofstede's culture dimensions. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 15, 417-433.

26. Huczynski, A. & Buchanan, D. (1991). Organizational behavior: An introductory text. Hertfordshire: Prentice Hall.
27. İpek, C. (2003). Örgütsel çatışma ve çatışma yönetiminde uygulanabilecek örgüt geliştirme araçları. (Ed: Cevat Elma, Kamile Demir) Yönetimde çağdaş yaklaşımlar içinde (ss. 219-242), Ankara: Anı Yayıncılık.
28. Jehn, K. & Chatman, J. (2000). The influence of proportional and perceptual conflict composition on team performance. *International Journal of Conflict Management*, 11(1), 56-73.
29. Karip, E. (2013). Çatışma yönetimi. Ankara: Pegem Yayıncılık.
30. Kaya, O. (1998). "İlköğretim okulu yöneticilerinin öğretmenler ile aralarında çıkan çatışmaları yönetme biçimleri" (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
31. Kelly, J. (2006). An overview of conflict. *Dimensions of Critical Care Nursing*, 25(1), 22-28.
32. Kipnis, D., Schmidt, S. M., & Wilkinson I. (1980). Intraorganizational influence tactics: Explorations in getting one's way. *Journal of Applied Psychology*, 65, 440-452.
33. Koçel, T. (2010). İşletme yöneticiliği. İstanbul: Beta Basım Yayım.
34. Korpi, W. (1974). Conflict and the balance of power. *Acta Sociologica*, 17, 99-114.
35. Levent, F. (2005). "Sınıf öğretmenlerinin velilerle yaşadıkları bireylerarası çatışmaları yönetme stilleri" (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
36. Nesler, M. S., Aguinis, H., Quigley, B. M., & Tedeschi, J. T. (1993). The effect of credibility on perceived power. *Journal of Applied Social Psychology*, 23, 1407-1425.
37. Özgan, H. (2006). "İlköğretim okulu öğretmenlerinin çatışma yönetimi stratejilerinin incelenmesi" (Yayınlanmamış doktora tezi). Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
38. Özkalp, E., & Kirel, Ç. (2003). Örgütsel davranış. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
39. Rahim, A. (1985). A strategy for managing conflict in complex organizations. *Human Relations*, 38, 81-89.
40. Robbins, S. P. (2005). Essentials of organizational behavior. New Jersey: Prentice Hall.
41. Robbins, S. P. & Judge, T. A. (2012). Örgütsel davranış (Çev. Erdem, İ.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
42. Rollinson, D. (2002). Organizational behavior: An integrated approach. Harlow: Pearson Education.
43. Sims, R. R. (2002). Managing organizational behavior. Westport, CT: Quorum Books.
44. Şimşek, M. Ş. (2009). Yönetim ve organizasyon. Konya: Adım Yayınları.
45. Şimşek, S. M., Akgemici, T., & Çelik, A. (1998). Davranış bilimlerine giriş ve örgütlerde davranış. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
46. Snowden, P. E. & Gorton, R. A. (1998). School leadership and administration. New York: McGraw-Hill.
47. Stoner J. & Freeman E. (1989). Management. New Jersey: Prentice Hall.
48. Tam, C. M., & Tong, T. K. L. (2011). Conflict analysis study for public engagement programme in infrastructure planning. *Built Environment Project and Asset Management*, 1, 45-60.
49. Tekarslan, E. (2000). Davranışın sosyal psikolojisi. İstanbul: Dönence Basım.
50. Tengilimoğlu, D. (1991). Kişilerarası çatışma ve çatışmaya teşhis modelleri. *Amme İdare Dergisi*, 24(2), 123-144.
51. Tosi, H. L., Mero, N. P., & Rizzo, J. R. (2000). Managing organizational behavior. Cornwall: TJ-International.

Güncel Eğitim Bilimleri Araştırmaları III

52. Twomey, D. F. (1978). The effects of power properties on conflict resolution. *The Academy of Management Review*, 3(1), 144-150.
53. Verma, V. K. (1998). Conflict management. In J. Pinto (Ed.), *The project management institute: Project management handbook* (pp. 353–364). San Francisco, CA: Jossey-Bass.
54. Zald, M. N. (1962). Power balance and staff conflict in correctional institutions. *Administrative Science Quarterly*, 7(1), 22-49.